

Adroddiad Blynyddol a Chyfrifon 2010-11

Cymorth cyfreithiol - mynediad teg at gyfiawnder
legal aid – fair access to justice

Y Comisiwn Gwasanaethau Cyfreithiol Adroddiad Blynyddol a Chyfrifon 2010-11

A gyflwynwyd i'r Senedd yn unol ag Atodlen 1, paragraff 14 (3) a 16 (4) o Ddeddf Mynediad at Gyfiawnder 1999.
Gorchmynnwyd gan Dŷ'r Cyffredin i gael eu hargraffu ar 27 Hydref 2011.

© Hawlfraint y Goron 2011

Cewch aildefnyddio'r wybodaeth hon (heb gynnwys y logos) am ddim mewn unrhyw fformat neu gyfrwng, dan delerau'r Drwydded Llywodraeth Agored. I weld y drwydded hon, ewch i <http://www.nationalarchives.gov.uk/doc/open-government-licence/> neu e-bostio: psi@nationalarchives.gsi.gov.uk.

Dylid anfon unrhyw ymholiadau ynghylch y cyhoeddiad hwn atom ni yn chiefexecutive@legalservices.gsi.gov.uk.

Mae'r cyhoeddiad hwn ar gael hefyd yn <http://www.official-documents.gov.uk/>.

ISBN: 9780102974799

Argraffwyd yn y DU gan Y Llyfrfa Cyf. ar ran Rheolydd Llyfrfa Ei Mawrhydi.

ID 2448413   10/11

Argraffwyd ar bapur sy'n cynnwys o leiaf 75% o ffibr wedi'i ailgylchu.

Cynnwys

Adolygiad y Cadeirydd	2
Cymorth cyfreithiol - mynediad teg at gyfiawnder	3
Cipolwg ar y flwyddyn	5
Ein perfformiad	11
Adroddiadau ariannol	19

Adolygiad y Cadeirydd

Mae 10 mlynedd wedi mynd heibio bellach ers creu'r Gwasanaeth Cyfreithiol Cymunedol a'r Gwasanaeth Amddiffyn Troseddol dan Ddeddf Mynediad at Gyfiawnder 1999, ac mae'r gyllideb cymorth cyfreithiol yn parhau i ddarparu dros 2.7 miliwn gweithred o gymorth bob blwyddyn.

Bu inni ganolbwyntio'n bennaf yn ystod 2010 a 2011 ar wella rhagor ar reolaeth ariannol, cyfrannu at y broses o reoli a darparu mynediad i gymorth cyfreithiol yn effeithiol a hefyd ein gwaith gweinyddol ein hunain gan barhau yr un pryd i gefnogi'r Weinyddiaeth Cyfiawnder i roi'r rhaglen ar gyfer diwygio cymorth cyfreithiol ar waith. Yn dilyn adolygiad Magee o drefn lywodraethu a darparu cymorth cyfreithiol (a gyhoeddwyd ym Mawrth 2010), un o'm mhrif flaenoriaethau fu gwella'r berthynas â'r Weinyddiaeth Cyfiawnder ac rwy'n falch o allu dweud bod gennym berthynas weithio adeiladol sydd wedi gwella'n sylweddol.

Mae'r flwyddyn ddiwethaf wedi bod yn anodd iawn i staff y Comisiwn Gwasanaethau Cyfreithiol (LSC) wrth iddynt ymdopi â gosod contractau troseddol a sifil newydd, nifer mawr o heriau cyfreithiol i benderfyniadau tendro a'r ffaith i ni a darparwyr fod yn destun archwilio mwy cadarn. Hoffwn ddiolch iddynt am eu hymdrechion sy'n dechrau darparu rhai buddion ariannol sylweddol i'r gronfa cymorth cyfreithiol. Yn ystod y flwyddyn hefyd ffarwelion ni â nifer o aelodau staff a Chomisiynwyr a oedd wedi bod yn eu swyddi ers tro. Hoffwn gydnabod eu cyfraniadau sylweddol. Yn arbennig, hoffwn enwi Carolyn Downs am lywio'r LSC drwy amseroedd hynod heriol ers ymuno â ni ym Mawrth 2010.

Ym mis Mehefin 2011, cyhoeddodd y Llywodraeth ei hymateb i'r ymgynghoriad ar gynigion i ddiwygio cymorth cyfreithiol a chafodd y Bil Cymorth

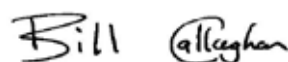
Cyfreithiol, Dedfrydu a Chosbi Troseddwyr ei gyflwyno gan y Llywodraeth.

Mae'r Llywodraeth yn bwriadu diwygio'r system cymorth cyfreithiol er mwyn:

- Atal ymgyfreitha diangen a gwrthwynebus ar gost y cyhoedd
- Targedu cymorth cyfreithiol at y bobl hynny sydd ei angen fwyaf
- Gwneud arbedion sylweddol yng nghost y cynllun
- Darparu gwell gwerth am arian yn gyffredinol i'r trethdalwr.

Gan edrych i'r dyfodol, ein gweledigaeth yw gweithio gyda'n darparwyr a'r system cyfiawnder i fod yn gomisiynydd a gweinyddwr cymorth cyfreithiol a berchir. I wneud hyn, byddwn yn gweithio gyda darparwyr a'u cyrff cynrychioliadol i sicrhau bod y berthynas rhyngom yn adeiladol a llawn parch.

Byddwn yn gwneud rhagor o newidiadau i'n sefydliad wrth inni baratoi ar gyfer darparu cymorth cyfreithiol yn y dyfodol drwy asiantaeth weithredol o dan y Weinyddiaeth Cyfiawnder. Byddwn yn parhau i roi sylw i gymhwysedd yng nghyswllt cyfrifon cymorth cyfreithiol, lleihau rhagor ar orbenion a chyflwyno system rheoli achosion electronig ar gyfer cymorth cyfreithiol sifil. Pan fydd y Bil wedi'i basio, bydd yn rhaid inni hefyd roi newidiadau ar waith y bydd y Senedd wedi cytuno iddynt. Mae ein agenda yn parhau yn heriol iawn. Mae comisiynwyr a staff yn ymrwymedig i sicrhau y byddwn yn ymateb i'r heriau hynny yn y flwyddyn i ddod.

Syr Bill Callaghan
Cadeirydd

Comisiwn Gwasanaethau Cyfreithiol
Hydref 2011

Cymorth cyfreithiol - mynediad teg at gyfiawnder

Y Comisiwn Gwasanaethau Cyfreithiol (LSC) sy'n gyfrifol am weinyddiaeth weithredol y cynllun cymorth cyfreithiol yng Nghymru a Lloegr.

Mae cymorth cyfreithiol yn galluogi pobl i ddiogelu eu hawliau a datrys eu problemau. Mae ein gwaith felly'n hanfodol er mwyn cael systemau cyfiawnder sifil a throseddol sy'n deg, yn effeithiol ac yn effeithlon. Mae hefyd yn hollbwysig ar gyfer helpu i ddarparu mynediad at gymorth cyfreithiol i rai o aelodau mwyaf bregus cymdeithas.

Mae'r Comisiwn Gwasanaethau Cyfreithiol yn cyflogi ryw 1,500 o bobl ledled Cymru a Lloegr. Rydym yn comisiynu, caffael a thalu am wasanaethau cymorth cyfreithiol oddi wrth ddarparwyr y mae eu hansawdd wedi'i sicrhau.

Rydym yn darparu gwasanaethau cyfreithiol drwy gyfrwng dau gynllun: y Gwasanaeth Cyfreithiol Cymunedol a'r Gwasanaeth Amddiffyn Troseddol. Mae gan y ddau gynllun feini prawf cymhwysedd o ran modd y cleient a natur y broblem, gyda rhai eithriadau penodol.

Y Gwasanaeth Cyfreithiol Cymunedol

Mae'r Gwasanaeth Cyfreithiol Cymunedol (CLS) yn cynnwys asiantaethau cynghori a chyfreithwyr dan gontract sy'n darparu cynrychiolaeth a chyngor cyfreithiol mewn achosion sifil a theulu.

Y LSC sy'n rheoli Cyngor Cyfreithiol Cymunedol, sy'n cynnwys gwasanaethau ffôn a rhyngwyd. Rydym hefyd yn contractio gyda ddarparwyr i ddarparu gwasanaethau cymorth cyfreithiol sifil wyneb yn wyneb mewn sawl categori megis dyledion a thai.

Gwasanaeth
Cyfreithiol
Cymunedol

Y Gwasanaeth Amddiffyn Troseddol

Mae'r Gwasanaeth Amddiffyn Troseddol (CDS) yn darparu cynrychiolaeth a chyngor cyfreithiol i bobl sydd wedi'u cyhuddo o drosedd neu sy'n destun ymchwiliad gan yr heddlu.

Mae'r LSC yn rheoli'r cynlluniau cyfreithiwr ar ddyletswydd ar gyfer gorsafoedd heddlu a llysoedd ynadon fel bod y rheini y mae angen cynrychiolaeth a chyngor arnynt yn cael gweld cyfreithiwr. Rydym hefyd yn ariannu gwasanaethau yn y llysoedd uwch. Mae ein Gwasanaeth Amddiffynnydd Cyhoeddus yn darparu gwasanaethau amddiffyn troseddol yn uniongyrchol i'r cyhoedd.

Criminal
Defence Service

Cymorth cyfreithiol - mynediad teg at gyfiawnder

Ein perthynas â'r Llywodraeth

Sefydlwyd yr LSC dan Ddeddf Mynediad at Gyfiawnder 1999 ac ar hyn o bryd mae'n gorff cyhoeddus anadrannol a noddir gan y Weinyddiaeth Cyfiawnder. Ond, mae Gweinidogion wedi cyhoeddi, yn ddarostyngedig i'r ddeddfwriaeth ofynnol, y bydd y LSC yn cael ei ddiddymu. Y tu allan i'r broses ddeddfwriaethol, bwriedir creu asiantaeth weithredol o fewn y Weinyddiaeth Cyfiawnder yn 2012 i weinyddu cymorth cyfreithiol.

Yr Arglwydd Ganghellor a'r Ysgrifennydd Gwladol dros Gyfiawnder sy'n atebol i'r Senedd am ein gweithgareddau a'n perfformiad. Hefyd, yng Nghymru, mae gan y LSC gysylltiadau agos â Llywodraeth Cynulliad Cymru, i gydnabod y weinyddiaeth ddatganoledig.

Ein hamcanion a'n blaenoriaethau

Ein pedwar amcan strategol yn unol â'n Cynllun Busnes ar gyfer 2010-11 oedd:

1. Sicrhau'r mynediad gorau posibl at wasanaethau o ansawdd da er mwyn bodloni anghenion amrywiol y cleientiaid rydym yn eu gwasanaethu
2. Darparu cynllun cymorth cyfreithiol cynaliadwy a sefydliad effeithlon ac amrywiol
3. Hwyluso'r broses o ddarparu cyfiawnder a blaenoriaethau ehangach y llywodraeth yn effeithlon ac yn effeithiol
4. Gweithio gyda'n darparwyr mewn modd teg a chadarn, a gwella ein perfformiad o ran ein darpariaeth.

Dyma oedd ein blaenoriaethau:

- A. Darparu strwythur a fframwaith ar gyfer gweinyddu cymorth cyfreithiol yn y dyfodol
- B. Gwella rheolaeth ariannol
- C. Mynd i'r afael â'r heriau yr ydym yn eu hwynebu o ran y gyllideb ac adnoddau a pharhau i ddarparu mynediad i'r rheini sydd fwyaf mewn angen
- D. Ymgysylltu â staff a meithrin eu gallu.

Cipolwg ar y flwyddyn

Yn y bennod hon darperir gwybodaeth am brif ddatblygiadau'r flwyddyn. Mae'n cynnwys yr ystadegau allweddol sy'n ymwneud â darparu cymorth cyfreithiol drwy'r Gwasanaeth Cyfreithiol Cymunedol a'r Gwasanaeth Amddiffyn Troseddol.

Cyfanswm costau achosion cymorth cyfreithiol yw'r ffigurau a roddir yn y testun, oni nodir fel arall. Bwriad hwn yw cysoni'r gwaith adrodd yn well ar draws yr adroddiad blynyddol a'r chyfrifon, sydd ar sail cronïadau, a rhoi ffigurau cymharol mwy cyson dros amser.

Rydym yn cyflwyno gwybodaeth ystadegol ar ffurf crynodeb. Ceir dadansoddiad ystadegol manwl o'n gwaith yn 2010-11, gan gynnwys cymariaethau â 2009-10, ar ein gwefan yn www.legalservices.gov.uk/aboutus/how/strategic_publications.asp.

Gwariant a gweithredoedd o gymorth 2010-2011¹

	Adnoddau a wariwyd £m	Gweithredoedd o gymorth 000oedd
Gwaith Trwyddedig yr CLS (gros) ²	913.7	149.8
llai derbyniadau gweithredu	(198.2)	–
Llog i'w dderbyn/a dderbyniwyd ayb.	(8.1)	–
Gwaith Trwyddedig y CLS (net)	707.4	–
Gwaith Rheoledig y CLS ³	278.0	1,096.0
Cyfanswm y CLS (net)	985.4	1,245.8
Troseddu Is (gros) ⁴	443.4	1,338.1
Troseddu Uwch (gros) ⁵	688.2	130.6
llai derbyniadau gweithredu, ayb.	(1.8)	–
Cyfanswm y CDS (net)	1,129.8	1,468.7
Cyfanswm y CLS a'r CDS (net)	2,115.2	2,714.5
Gweinyddiaeth y LSC heb gynnwys ffioedd GLITEM	86.8	–
Gweinyddiaeth y LSC - ffioedd GLITEM yn unig	12.4	–
Cyfanswm gweinyddiaeth y LSC	99.2	–

1 Caiff gwaith Rheoledig a Gwaith Trwyddedig eu diffinio ar dudalen 6. Efallai na fydd y ffigurau'n cyfateb i'r cyfanswm oherwydd talgrynnu.

2 Mae gweithredoedd o gymorth Gwaith Trwyddedig y CLS yn cynnwys gwaith cyfryngu gyda theuluoedd a cheisiadau am gynrychiolaeth sifil a gymeradwywyd.

3 Mae gweithredoedd o gymorth Gwaith Rheoledig y CLS yn seiliedig ar faterion newydd a ddechreuwyd. Ceir eu manylion yn nhabl CLS2 yn y pecyn gwybodaeth ystadegol sydd ar gael ar wefan y LSC.

4 Mae gweithredodd o gymorth Troseddu Is yn seiliedig ar nifer yr hawliadau, heb gynnwys adolygu ffeiliau ac ail hawliadau am ddedfrydu gohiriedig. Ni ddefnyddir materion a ddechreuwyd gan nad yw'r wybodaeth lawn gan y LSC.

5 Mae gweithredoedd o gymorth Troseddu Uwch yn seiliedig ar nifer y gorchmynion cynrychioli a roddwyd.

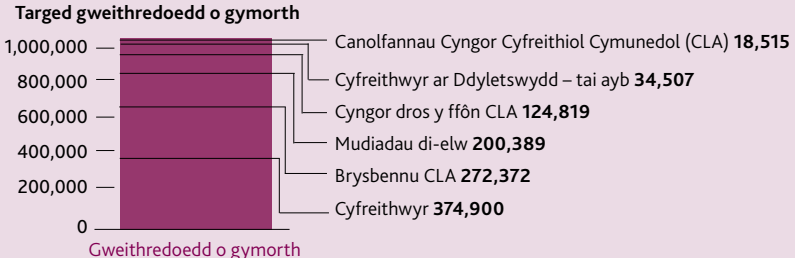
Ffeithiau a ffigurau allweddol																	
Ariannon ni 2.7 miliwn gweithred o gymorth cyfreithiol	Parhaodd y LSC i helpu nifer mawr o unigolion ar draws Cymru a Lloegr.																
Cyfanswm gwariant cymorth cyfreithiol (net) o £2,115.2m	Y gwariant terfynol ar adnoddau gweinyddu oedd £99.2m (net), £21.5m o ostyngiad ar 2009-10.																
Ar 31 Mawrth 2011, roedd gennym 2,335 contract sifil a 1,733 contract troseddol gyda darparwyr gwasanaethau cyfreithiol	<p>Yn 2010-11 fe wnaethom gyflwyno contractau cymorth cyfreithiol newydd i ddisodli'r Contract Unedig a oedd yn bodoli ers 2007 ar gyfer gwaith sifil a 2008 ar gyfer gwaith troseddol.</p> <p>Dechreuodd Contract Sifil Safonol 2010, ar gyfer holl gategoriâu cyfraith sifil heblaw am y categori Teulu (a Teulu gyda Thai), ar 15 Tachwedd 2010. Yn dilyn dyfarniad adolygiad barnwrol Cymdeithas y Gyfraith o'n proses tendro sifil, cafodd y contractau Teulu presennol (a Teulu gyda Thai) eu hymestyn i 30 Tachwedd 2011.</p> <p>Dechreuodd Contract Troseddu Safonol 2010 ar 14 Gorffennaf 2010 a bydd ar waith am dair blynedd.</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Math o gontract</th> <th>Nifer y contractau</th> <th>Nifer y swyddfeydd</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Sifil – cyfreithiwr</td> <td>2,039</td> <td>2,903</td> </tr> <tr> <td>Sifil – di-elw</td> <td>296</td> <td>491</td> </tr> <tr> <td>Cyfanswm sifil</td> <td>2,335</td> <td>3,394</td> </tr> <tr> <td>Cyfanswm troseddol</td> <td>1,733</td> <td>2,418</td> </tr> </tbody> </table>		Math o gontract	Nifer y contractau	Nifer y swyddfeydd	Sifil – cyfreithiwr	2,039	2,903	Sifil – di-elw	296	491	Cyfanswm sifil	2,335	3,394	Cyfanswm troseddol	1,733	2,418
Math o gontract	Nifer y contractau	Nifer y swyddfeydd															
Sifil – cyfreithiwr	2,039	2,903															
Sifil – di-elw	296	491															
Cyfanswm sifil	2,335	3,394															
Cyfanswm troseddol	1,733	2,418															

Gwasanaeth Cyfreithiol Cymunedol

Mae'r CLS yn darparu cynrychiolaeth a help cyfreithiol sifil drwy gyfrwng Cyngor Cyfreithiol Cymunedol (CLA) yn ogystal â thrwy gyfreithwyr ac asiantaethau dielw. Mae'r LSC yn dyfarnu contractau i ddarparwyr a rennir yn ôl categori cyfraith sifil, sy'n fodd inni ddyrranu arian i'r meysydd lle mae ar gleientiaid ei angen fwyaf.

Er mwyn cael cyngor a chymorth cychwynnol, mae aelodau'r cyhoedd yn aml yn defnyddio CLA. Os oes angen cyngor wyneb yn wyneb, cymorth neu gynrychiolaeth mewn achos, darperir gwasanaethau mewn dwy brif ffordd:

Gwaith Rheoledig	Gwaith Trwyddedig
<ul style="list-style-type: none"> • Mae'n cynnwys delio â lefelau sylfaenol o gyngor a chynrychiolaeth • Mae darparwyr yn cynorthwyo'r cleientiaid yn uniongyrchol heb orfod gwneud cais i'r LSC ar gyfer pob achos • Cyfeirir ato hefyd fel Help Cyfreithiol neu Help i'r Teulu (Is) • Mae'n cynnwys Help yn y Llys a chynrychiolaeth gerbron tribiwnlys adolygu iechyd meddwl a thribiwnlys llochesu a mewnfudo • Gweithred o gymorth dan Gwaith Rheoledig yw pob achlysur lle bydd darparwr yn rhoi help cyfreithiol i gleient, heb gynnwys cynrychiolaeth yn y llys. 	<ul style="list-style-type: none"> • Mae hwn i gyfrif am bob math arall o waith sifil ac eithrio Achosion Drudfawr lawn, a reolir dan gontractau arbenigol • Mae angen cyflwyno ceisiadau am arian i'r LSC ymhob achos. Y LSC fydd yn penderfynu a yw'r meini prawf ariannu a'r profion teilyngdod yn cael eu bodloni. Yna gosodir cyfyngiadau o safbwynt y gwaith. Gellir amrywio'r rhain os bydd darparwr yn gwneud cais ar ran y cleient.

<p>Drwy gyfrwng cyfanswm gwariant o £985.4m (net) gan y CLS llwyddon ni i ddarparu 1.25 miliwn gweithred o gymorth</p>	<p>Arweiniodd 89% o achosion at fudd sylweddol i'r cleient fel y rhoddwyd gwybod i'r LSC gan ddarparwyr gwasanaethau cymorth cyfreithiol.</p>																
<p>Fe wnaethom ariannu dros 1 miliwn gweithred o gymorth Help Cyfreithiol</p>	<p>Fe wnaethom ragori ar ein targed i ddarparu 1 miliwn gweithred o gymorth Help Cyfreithiol drwy gyfrwng cyngor dros y ffôn ac wyneb yn wyneb yn ystod 2010-11, gyda chyfanswm o 1.03 miliwn gweithred o gymorth yn cael eu darparu.</p> <p>Fe wnaethom hefyd ddarparu 83,453 arall o weithredoedd o gymorth mewnfudo ar sail y galw a rhoi 144,875 o dystysgrifau ar gyfer Gwaith Trwyddedig.</p> <p>Targed gweithredoedd o gymorth</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Categori</th> <th>Gweithredoedd o Gymorth</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Canolfannau Cyngor Cyfreithiol Cymunedol (CLA)</td> <td>18,515</td> </tr> <tr> <td>Cyfreithwyr ar Ddyletswydd - tai ayb</td> <td>34,507</td> </tr> <tr> <td>Cyngor dros y ffôn CLA</td> <td>124,819</td> </tr> <tr> <td>Mudiadau di-elw</td> <td>200,389</td> </tr> <tr> <td>Brysbennu CLA</td> <td>272,372</td> </tr> <tr> <td>Cyfreithwyr</td> <td>374,900</td> </tr> <tr> <td>Targed Gyfanswm</td> <td>1,030,000</td> </tr> </tbody> </table>	Categori	Gweithredoedd o Gymorth	Canolfannau Cyngor Cyfreithiol Cymunedol (CLA)	18,515	Cyfreithwyr ar Ddyletswydd - tai ayb	34,507	Cyngor dros y ffôn CLA	124,819	Mudiadau di-elw	200,389	Brysbennu CLA	272,372	Cyfreithwyr	374,900	Targed Gyfanswm	1,030,000
Categori	Gweithredoedd o Gymorth																
Canolfannau Cyngor Cyfreithiol Cymunedol (CLA)	18,515																
Cyfreithwyr ar Ddyletswydd - tai ayb	34,507																
Cyngor dros y ffôn CLA	124,819																
Mudiadau di-elw	200,389																
Brysbennu CLA	272,372																
Cyfreithwyr	374,900																
Targed Gyfanswm	1,030,000																

Cyngor Cyfreithiol Cymunedol

Mae CLA yn cynnig cyngor a chymorth cyfreithiol sifil annibynnol, cyfrinachol a di-dâl

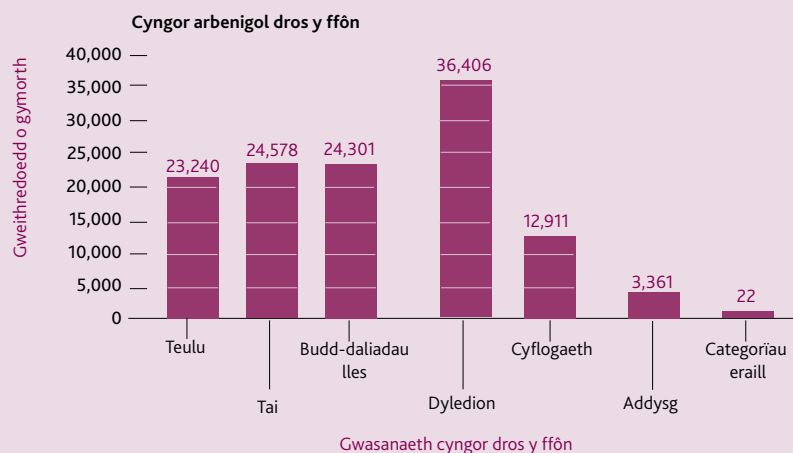
Caiff unrhyw un gysylltu â CLA i gael ei gyfeirio i'r lle iawn am ragor o gymorth a gall unigolion sy'n gymwys i gael cymorth cyfreithiol cael cyngor a chymorth arbenigol.

Mae gwasanaethau'r CLA yn cynnwys:

- Taflen yn cyfeirio pobl i wefan y CLA. Mae ar gael mewn amrywiaeth eang o leoliadau ledled Cymru a Lloegr
- Llinell gymorth dros y ffôn, sy'n darparu cymorth a chynghor cychwynnol ar gyfer dod o hyd i ragor o gymorth. Gall y rheini sy'n chwilio am gyngor ffonio 0845 345 4345
- Gwasanaeth 'galwch chi'n ôl', a all fod mewn iaith heblaw'r Saesneg, sydd ar gael drwy wefan DirectGov neu drwy anfon neges testun 'legalaid' i 80010
- Bellach, gellir cael gwybodaeth am CLA yn www.direct.gov.uk/contactCLA
- Canolfannau a rhwydweithiau Cyngor Cyfreithiol Cymunedol, sy'n darparu gwasanaethau cynghori a chynrychioli ar gyfer amrywiaeth eang o faterion. Ar 31 Mawrth 2011, roedd gennym naw canolfan ac un rhwydwaith.

Darparodd CLA 397,191 gweithred o gymorth

Fe wnaeth cynghorwyr arbenigol ar y ffôn ddelio â 124,819 gweithred o gymorth (fel y dangosir yn y tabl isod) a chafodd 272,372 o ymholiadau eu terfynu yn y cam brysennu, wrth i'r gwasanaeth drwy gyfrwng y gweithredwyr ddatrys y mater er boddhad y cleient neu eu cyfeirio at ddarparwr wyneb yn wyneb lleol neu linell gymorth arall.

Gwasanaeth Amddiffyn Troseddol

Mae'r CDS yn rhan o'r System Cyfiawnder Troseddol ehangach, ac mae'n sicrhau bob pob unigolyn cymwys sy'n cael ei amau neu ei gyhuddo o drosedd yn gallu cael gafael ar gyngor, cymorth a chynrychiolaeth.

Cyngor neu gynrychiolaeth	Mathau o wasanaeth	Niferoedd	Cyfanswm a hawliwyd (£'000)
Troseddu Is: Gwasanaethau a ddarparwyd i rai dan amheuaeth ond nad oeddynt wedi'u cyhuddo eto	Presenoldeb mewn gorsaf heddlu	675,502	170,810
	Cyfanswm y cyngor dros y ffôn a gweinyddu	161,342	7,813
	Gwaith arall mewn gorsafedd heddlu	8,660	1,384
Troseddu Is: Gwasanaethau a ddarparwyd i ddiffynyddion a oedd wedi'u cyhuddo	Cyfanswm lle mae gorchymyn cynrychioli'n ofynnol	429,605	203,243
	Cyfanswm lle nad oes angen gorchymyn cynrychioli neu lle gwrthodir gorchymyn cynrychioli	17,882	7,625
	Cyfreithiwr dan ddyletswydd yn y llys	87,568	23,480
	Cyfraith carchardai	46,432	25,864
Troseddu Uwch	Yr holl gynlluniau troseddu uwch	286,072	702,892

Drwy gyfrwng cyfanswm gwariant o £1,129.8m (net) gan y CDS llwyddon ni i ddarparu 1.47 miliwn gweithred o gymorth

Rydym yn sicrhau y darperir amrywiaeth o wasanaethau amddiffyn troseddol, o gyngor a chymorth mewn gorsaf heddlu i amddiffyn cleientiaid yn y llys os cânt eu cyhuddo.

Galw CDS – mynediad at gyngor a gwerth am arian

Mae Galw CDS yn rhoi mynediad uniongyrchol at gyngor dros y ffôn i aelodau'r cyhoedd sy'n cael eu cadw gan yr heddlu ar amheuaeth o droseddau llai difrifol. Mae ein gwasanaeth ateb galwadau, y Ganolfan Alwadau Cyfreithwyr ar Ddyletswydd yn sicrhau y darperir cyngor dros y ffôn gan Galw CDS, neu'n cysylltu â ddarparwyr unigol i roi cyngor wyneb yn wynebu yn dibynnu ar natur y trosedd honedig.

Mae Galw CDS yn cyflawni gwaith i'w gleientiaid ei hun yn ogystal â gwaith ar ddyletswydd. Caiff cleientiaid newid i'w cyfreithwyr eu hunain yn ddiweddarach os ydynt angen rhywun yn bresennol yn yr orsaf heddlu ar gyfer cyfweliad neu os aiff eu hachos i'r llys.

O'r 161,342 o achosion rhoi cyngor dros y ffôn yn 2010-11, ddarparwyd 123,903 gan Galw CDS. O ran amser ymateb, cafodd dros 99% o alwadau yn ôl i orsafoedd heddlu eu gwneud cyn pen 15 munud a thros 99% cyn pen 30 munud. Ar gyfartaledd, yr amser ar gyfer gwneud galwad ar ôl gwneud cais oedd 2 funud a 47 eiliad.

Roedd y 37,439 gweithred o gymorth a oedd yn weddill yn gyngor dros y ffôn gan ddarparwyr unigol pan wnaethant hwy eu hunain ddyfarnu y byddai cyngor dros y ffôn yn briodol, er bod y trosedd honedig yn gymwys am gyngor wyneb yn wyneb, oherwydd amgylchiadau'r achos.

Cipolwg ar y flwyddyn

<p>Delio 100% â chynlluniau Cyfreithwyr ar Ddyletswydd 24-awr</p>	<p>Parhaodd y CDS i ddelio'n gyfan gwbl â chynlluniau cyfreithwyr ar ddyletswydd mewn gorsafoedd heddlu yng Nghymru a Lloegr.</p>
<p>Mynediad at gyfiawnder – o orsafoedd heddlu i'r uchel lysoedd</p>	<p>Dan Contract Troseddu Sylfaenol 2010 fe wnaethon ni ariannu 1.34 miliwn gweithred o gymorth mewn gorsafoedd heddlu a llysoedd ynadon a 130,621 yn y llysoedd uwch.</p>
<p>Agorodd Gwasanaeth yr Amddiffynnydd Cyhoeddus 3,339 o ffeiliau yn 2010-11</p> 	<p>Sefydlwyd Gwasanaeth yr Amddiffynnydd Cyhoeddus yn 2001 a dyma'r darparwr cymorth cyfreithiol troseddol cyflogedig cyntaf yng Nghymru a Lloegr.</p> <p>Ar hyn o bryd mae gan y gwasanaeth 4 swyddfa: Cheltenham, Darlington, Pontypridd ac Abertawe. Mae cyfreithwyr Gwasanaeth yr Amddiffynnydd Cyhoeddus ar gael 24 awr y dydd, saith niwrnod yr wythnos i ddarparu cymorth, cyngor a chynrychiolaeth annibynnol ar faterion troseddol.</p> <p>Mae'r LSC yn cyflogi cyfreithwyr Gwasanaeth yr Amddiffynnydd Cyhoeddus yn uniongyrchol, a rhaid iddynt lynu wrth God Ymddygiad y gwasanaeth er mwyn sicrhau annibyniaeth.</p>

Ein perfformiad

Bob blwyddyn rydym yn gosod cyfres o Ddangosyddion Perfformiad Allweddol (KPI). Bwriad y rhain yw ein helpu i weithio tuag at fodloni ein hamcanion strategol a sicrhau ein bod yn cynnal mynediad teg at gyfiawnder.

Er bod y dangosyddion yn amrywio bob blwyddyn, mae rhai ohonynt yn aros yn gyson, megis monitro mynediad at y gwasanaethau yr ydym yn eu darparu, a sicrhau cynllun cymorth cyfreithiol cynaliadwy drwy dargedau ar ein cyllid.

Mae'r 'cerdyn sgorio cytbwys' yn dangos sut y gwnaethom berfformio yn erbyn ein dangosyddion perfformiad allweddol:

 Cyflawnwyd

 Cyflawnwyd yn rhannol

 Heb ei gyflawni

Os cafodd KPI ei gyflawni'n rhannol neu os na chafodd ei gyflawni o gwbl, rydym wedi cynnwys troednodyn i esbonio'n perfformiad yn fwy manwl.

Eleni, fe wnaethom gyflawni 6 KPI a chyflawni 1 yn rhannol. Nid yw'r wybodaeth hon yn cael ei harchwilio.

Cyllid			
Amcan strategol	Pennawd y KPI	KPI	Statws
Darparu cynllun cymorth cyfreithiol cynaliadwy a sefydliad effeithlon ac amrywiol	Gweithredu i fyw o fewn y rhagolwg y cytunwyd iddo ar gyfer y gronfa	Y targed yw cwblhau'r camau gweithredu y cytunwyd iddynt gyda'r Weinyddiaeth Cyfiawnder mewn cyfarfodydd adolygu cyllid misol, erbyn y dyddiad terfyn penodedig.	
	Byw o fewn y gyllideb weinyddu	Byddwn yn byw o fewn y gyllideb weinyddu a ddyrannwyd i ni, sef £107.2m (gan gynnwys profion modd Llys y Goron), a byddwn yn olrhain yr amrywiant i'n cyllideb am flwyddyn lawn a'r flwyddyn hyd yma..	
	Mesur stiwardiaeth	Y targed yw cwblhau'r camau gweithredu y cytunwyd arnynt sy'n rhan o gynllun gweithredu stiwardiaeth ariannol y LSC, er mwyn cryfhau rheolaeth ariannol a lleihau'r perygl o osod amodau ar y cyfrifon yn y dyfodol. Mae'r camau gweithredu a fydd yn cael eu cymryd yn cynnwys gweithredu cam 1 o argymhellion Ernst a Young (a nododd welliannau i reolaethau ariannol ar gyfer y gronfa cymorth cyfreithiol a'r gyllideb weinyddu), rhoi camau gweithredu'r Pwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus ar waith asefydlu'r system cyfriflyfr cyffredinol newydd.	

Ein perfformiad

Cleientiaid			
Amcan strategol	Pennawd y KPI	KPI	Statws
Sicrhau'r mynediad gorau posibl at wasanaethau o ansawdd da er mwyn bodloni anghenion amrywiol y cleientiaid rydym yn eu gwasanaethu	Darparu 1 miliwn gweithred o gymorth	<p>Byddwn yn cyrraedd 600,000 gweithred o gymorth wyneb yn wyneb a 400,000 gweithred o gymorth dros y ffôn erbyn 31 Mawrth 2011.</p> <p>Mae'r targed ar gyfer y ffôn wedi'i rannu'n 100,000 gan arbenigwyr y CLS a 300,000 gan drefn frysbenneu'r CLA.</p>	
Hwyluso'r broses o ddarparu cyfiawnder a blaenoriaethau ehangach y llywodraeth yn effeithlon ac yn effeithiol	Cynlluniau systemau cyfan	<p>Dyma darged a grëwyd gan y Weinyddiaeth Cyfiawnder, gyda Gwasanaeth Llysoedd Ei Mawrhydi (Gwasanaeth Llysoedd a Thribiwnlysoedd Ei Mawrhydi erbyn hyn), CAF/CASS (Gwasanaeth Cyngori a Chynorthwyo Llys i Blant a Theuluoedd), awdurdodau lleol a'r LSC i gyd yn chwarae'u rhan er mwyn lleihau oedi mewn achosion goruchwyllo plant a gofal.</p> <p>Mae'r targed cyffredinol dros bum mlynedd ond cyfraniad blwyddyn 1 fydd codi nifer y rhieni (a'r rheini â chyfrifoldeb rhiant) yn Lloegr sy'n derbyn cyngor cyn achos (lefel 2) mewn achosion Gofal i 15% mewn 90% o ardaloedd awdurdodau lleol.</p> <p>Nifer yr awdurdodau lleol lle mae'r targed hwn yn cael ei gyrraedd ar hyn o bryd yw 157 (48%). Y targed yw cynyddu hwn i 294 sef cynnydd o 137 ardal awdurdod lleol. I wneud hyn rhaid cael 42% o welliant.</p> <p>I geisio cyflawni'r targed ymestynnol hwn, bydd y LSC yn gweithredu fel a ganlyn gydol y flwyddyn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pennu'r darparwyr sy'n darparu ychydig neu ddim cyngor ar lefel 2 a chysylltu â nhw i gynyddu'r nifer • Darparu data daearyddol ar y defnydd o gyngor lefel 2 i grwpiau monitro perfformiad lleol • Cyfrannu at grwpiau monitro sy'n cynnwys awdurdodau lleol, naill ai drwy fynychu'r cyfarfod neu drwy ddarparu gwybodaeth a phapurau ategol. 	

Proses			
Amcan strategol	Pennawd y KPI	KPI	Statws
Hwyluso'r broses o ddarparu cyfiawnder a blaenoriaethau ehangach y llywodraeth yn effeithlon ac yn effeithiol	Sgôr gwasanaeth i gwsmeriaid	Bodloni lefelau perfformiad penodol mewn o leiaf 10 targed o 15. Mae'r meysydd i'w mesur yn cynnwys ansawdd ein gwaith, cyflymder prosesu ac ymateb. Mae'r targedau ymestynnol hyn yn cynnwys prosesu ceisiadau a biliau, a chyfraddau camgymeriadau.	 1

Sefydliad/pobl			
Amcan strategol	Pennawd y KPI	KPI	Statws
Gweithio gyda'n darparwyr mewn modd teg a chadarn, a gwella perfformiad o ran ein darpariaeth	Cerdyn sgorio pobl	Bodloni'r mesurau pobl canlynol: <ul style="list-style-type: none"> i. Sicrhau cyfartaledd o 7.66 neu lai o ddiwrnodau absenoldeb salwch y person am y flwyddyn ii. Mae gan 98% o weithwyr a ddylai fod wedi cael Adolygiad Datblygu Perfformiad ar gyfer rowndiau Mai/Mehefin a Rhagfyr/Ionawr sgôr wedi'i gofnodi ar y system AD iii. Lleihau cyfanswm nifer y cwynion, apeliadau a thribiwnlysoedd 15% o'i gymharu â 2009-10 	 2

1 Mae'r cerdyn sgorio gwasanaeth i gwsmeriaid yn cynnwys mesurau allweddol megis ansawdd ein gwaith a chyflymder prosesu ac amseroedd ymateb. Effeithiwyd ar berfformiad gan gynydd yn nifer yr hawliadau, a gwiriadau ychwanegol a gyflwynwyd er mwyn dileu gor-dalu a gor-hawlio.

2 Newidiwyd rhan iii y targed hwn ar ôl cyhoeddi'r Cynllun Busnes i ostyngiad 10% mewn cwynion, gan y gallai'r LSC feincnodi'r data ar gyfer yr elfen hon yn fwy cywir. Gwnaethom sicrhau gostyngiad 12% mewn cwynion eleni o'i gymharu â 2009-10.

Ein perfformiad

Cafodd ein cerrig milltir allweddol hefyd eu nodi yn ein Cynllun Busnes ar gyfer 2010-11 sy'n cysylltu'n uniongyrchol â phob un o'n pedair blaenoriaeth.

Mae'r siart cerrig milltir yn dangos sut y gwnaethom berfformio:

- Da
- Cymysg
- Problemus
- Problemus iawn

Pan oedd carreg filltir yn broblemus, rydym wedi cynnwys troednodyn i esbonio'n perfformiad yn fwy manwl. Nid yw'r wybodaeth hon yn cael ei harchwilio.

Darparu strwythur a fframwaith ar gyfer gweinyddu cymorth cyfreithiol yn y dyfodol

- 3c – Cafodd cyfarwyddiadau polisi gan y LSC eu cwblhau a'u cyflwyno i'r Weinyddiaeth Cyfiawnder ym Mehefin 2011.
- 4c – Mae'r ateb TG ar gyfer sicrhau gwybodaeth yn cael ei gwblhau yng nghyd-destun y prosiectau i'w cyflenwi yn 2011-12, effaith y newid i statws asiantaeth weithredol a strwythur y tîm TG.
- 5a, b and d – Dechreuodd y gwaith yn ddiweddarach gan i'r dyddiad ar gyfer newid i asiantaeth weithredol gael ei symud o'r dyddiad arfaethedig gwreiddiol, er ei fod yn dal yn yr arfaeth ar gyfer y dyddiad newid diwygiedig.
- 6a – Cafodd strategaeth ystadau'r LSC ei diweddarau i adlewyrchu'r cynnydd sydd wedi'i wneud ers ei chymeradwyo ac i adlewyrchu'r gwaith o gynllunio strategaethau adleoli presennol y rhaglen .

Gwella rheolaeth ariannol

- 2h – Newidiwyd y garreg filltir hon yn dilyn cyhoeddi'r Cynllun Busnes i ganolbwyntio ar leihau'r ddyled gyffredinol sy'n ddyledus i'r LSC i £295m yn hytrach na lleihau'r ddyled sy'n ddyledus i'r LSC o £20m.

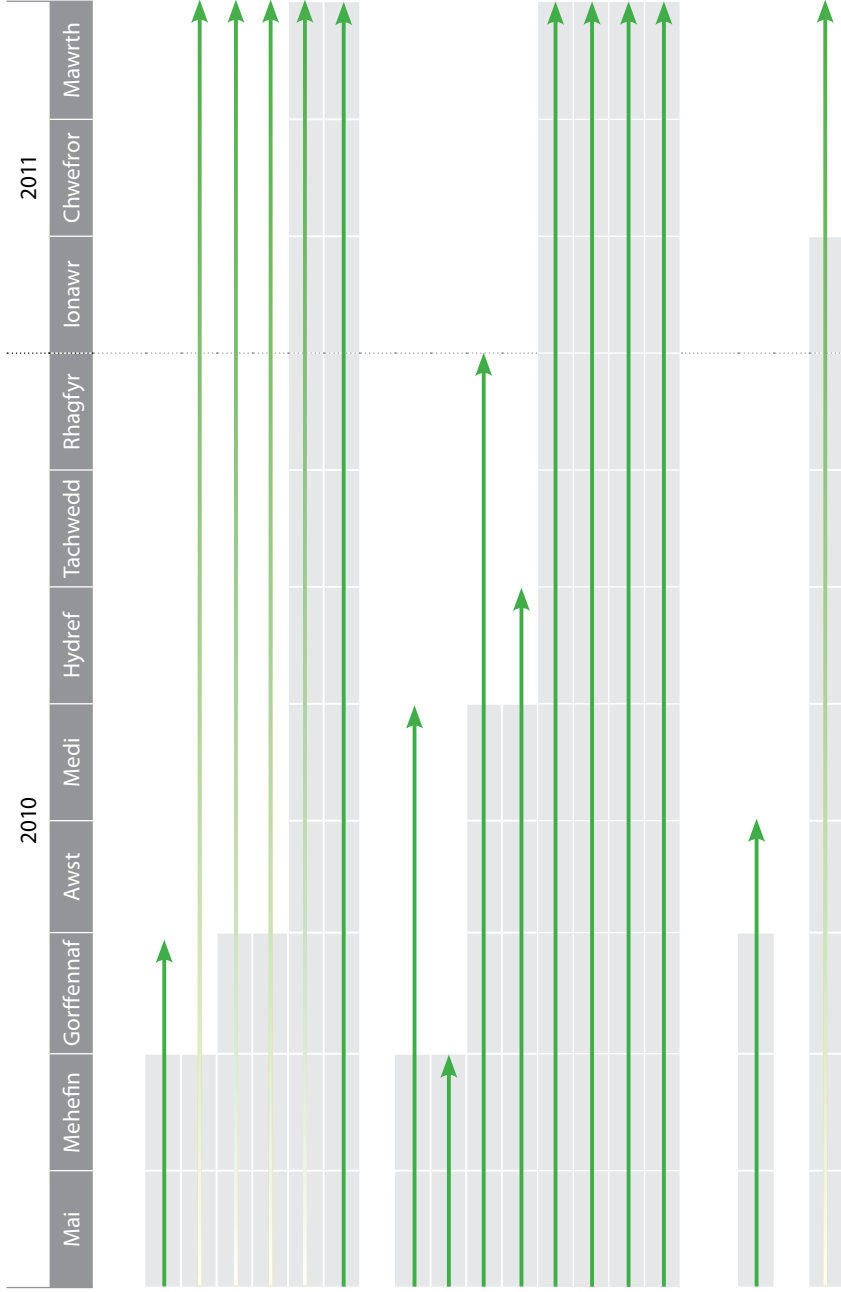
Mynd i'r afael â'r heriau yr ydym yn eu hwynebu o ran y gyllideb ac adnoddau a pharhau i ddarparu mynediad i'r rhai sydd fwyaf mewn angen

- 2b – Gwnaethpwyd cynnydd arafach gyda phrosiect cyfrifyddu'r gronfa, gan fod llawer o'r cynllunio'n seiliedig ar brosesau â llaw a ddylai gael eu hawtomeiddio yn ôl defnyddwyr yn y timau rheoli achosion a chyllid.
- 2e – Mae'r Rhaglen Cyflenwi Integredig wedi'i hailgwmpasu i ymgorffori swyddogaethau pwysig ychwanegol a bydd yn awr yn cael ei rhoi ar waith yn 2012.

Gwella rheolaeth ariannol

- 1. Parhau i wella systemau, gwiriadau a rheolaethau a lunio cyfrifon y gellir eu harchwilio**
  - 1a** Paratoi cyfrifon 2009-10 ar gyfer eu harchwilio gan y Swyddfa Archwilio Genedlaethol
  - 1b** Gweithredu 'atebion cyflym'. Argymhellion Cam 1 ynghylch gwella rheolaethau ariannol
  - 1c** Diffinio a gweithredu atebion cyflym
  - 1d** Gweithredu argymhellion cam 1
  - 1e** Gweithredu argymhellion cam 2
  - 1f** Cynllunio ar gyfer cyfrifon 2010-11
- 2. Adennill arian wedi'i ordalu ac adennill dyledion sy'n ddyledus**
  - 2a** Adennill £5m o arian wedi'i ordalu (2008-09)
  - 2b** Adolygu cam 1 y dangosfwrdd darparwy ar gyfer cwmmiau sydd wedi cael asesiad risg
  - 2c** Dechrau cam 2 y dangosfwrdd darparwy ar gyfer cwmmiau sydd wedi cael asesiad risg
  - 2d** Cwblhau'r adolygiad a gweithredu newidiadau i fethodoleg y dangosfwrdd darparwy
  - 2e** Adennill £5m o arian wedi'i ordalu (2009-10)
  - 2f** Adennill £2.5m o arian wedi'i ordalu (2010-11)
  - 2g** Adolygu cam 2 a dechrau cam 3 rhaglen stiwardiaeth ariannol rheoliwyr perthynas
  - 2h** Lleihau'r ddyled gyffredinol sy'n ddyledus i'r LSC i £295m
- 3. Gweithio gyda'n darparwyr mewn modd teg ac effeithlon er mwyn rheoli eu perfformiad**
  - 3a** Cyhoeddi arweiniad cam 1 ar gyfer darparwy
- 4. Rhoi cynllun gweithredu'r Pwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus ar waith**
  - 4a** Yr holl gamau i'w cwblhau yn unol â'r amserleni cyhoeddus

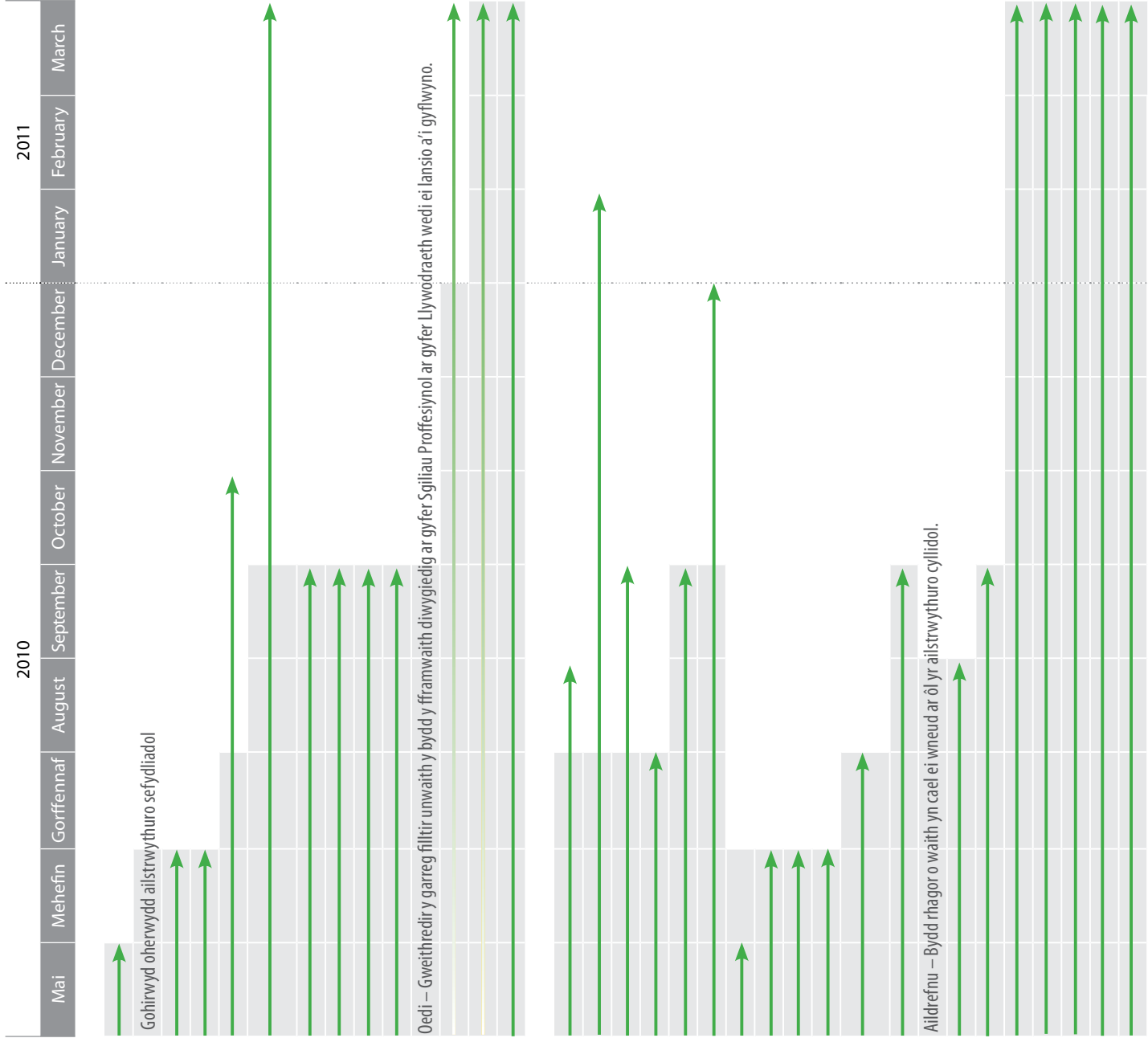
Ymgysylltu â staff a meithrin eu gallu

1. Cynyddu a chryfhau gallu ein pobl i gyd

- 1a** Lansio Adolygiad Datblygiad Perfformiad sydd wedi'i ddiwygio a'i symleiddio
- 1b** Datblygu cynlluniau gweithredu yn dilyn arolwg staff 2009 a'u rhoi ar waith
- 1c** Yr Uwch Dim Rheoli i gael cynlluniau datblygu personol
- 1d** Lansio pecyn dysgu ar-lein ar gyfer yr holl staff
- 1e** Dadansoddi'r bwlch mewn sgiliau rheolaeth ariannol a chytuno ar raglen ddatblygu
- 1f** Cysylltu â fframwaith hyfforddi rheoli prosiectau/rhaglenni'r Weinyddiaeth Cyfiawnder er mwyn gwella'r ddarpariaeth
- 1g** Lansio rhaglen i ddatblygu gallu i arwain
- 1h** Staff i gwblhau pecyn hyfforddi ar-lein ar gyfer rheoli risg
- 1i** Lansio rhaglen sgiliau rheoli 4
- 1j** Lansio hyfforddiant cydraddoldeb ac amrywiaeth
- 1k** Cysylltu â fframwaith pobl y gwasanaeth sifil i gysoni ein gwaith a rhannu adnoddau
- 1l** Datblygu gwell dealltwriaeth o sgiliau rheoli arian
- 1m** Gwella sgiliau arwain yr Uwch Dim Rheoli
- 1n** Gwella gallu'r rheolwyr i fabwysiadu rôl hyfforddi

2. Gwella a chryfhau hyder ac ymgysylltiad staff

- 2a** Cyhoeddi'r Cynllun Busnes a rhoi gwybod amdano i'r staff
- 2b** Peirianwaith monitro ac adrodd yn cael ei ddatblygu a'i sefydlu
- 2c** Cyhoeddi strategaeth cyfathrebu mewnol ddiwygiedig
- 2d** Cynlluniau cydnabod lleol yn cael eu cefnogi er mwyn cydnabod perfformiad eithriadol
- 2e** Sesynau 'sgwrsio' yn cael eu cynnal gyda'r LSC
- 2f** Ymgysylltu â'r Uwch Dim Rheoli a rheolwyr busnes allweddol
- 2g** Cyfarwyddwr Cyfathrebu wedi'i benodi ac wedi dechrau ar ei swydd
- 2h** Datblygu a chryfhau'r swyddogaeth archwilio mewnol
- 2i** Parhau i wella model Partner Busnes AD
- 2j** Parhau i sefydlu a datblygu'r model gwasanaethau a rennir
- 2k** Cysylltiadau datblygu proffesiynol ar draws y Weinyddiaeth Cyfiawnder wedi'u sefydlu a'u rhoi ar waith
- 2l** Rhaglenni datblygu proffesiynol ar gyfer grwpiau proffesiynol allweddol ar waith
- 2m** Datblygu a chryfhau sgiliau ariannol proffesiynol
- 2n** Staff i gael adolygiad datblygiad personol un i un (Mai/Mehefin)
- 2o** Cryfhau gallu o fewn Adnoddau Dynol i gefnogi'r trawsnewid i'r model busnes newydd
- 2p** Swyddfa'r Rhaglen Gorfforaethol i ddarparu cymorth hyblyg i raglenni i rheoli newid
- 2q** Sefyllu'r ethos 'partneriaid proffesiynol yn sicrhau busnes llwyddiannus'
- 2r** Cysoni gwell a chydweithio'n agosach â theulu AD y Weinyddiaeth Cyfiawnder
- 2s** Staff i gael adolygiad datblygiad personol un i un (Rhaifyr/Ionawr)
- 2t** Bydd absenoldeb oherwydd salwch wedi gostwng 3% (o'i gymharu â lefelau 2008-09)

Oedi – Gweithredir y garreg filltir unwaith y bydd y fframwaith diwygiedig ar gyfer Sgiliau Proffesiynol ar gyfer Llywodraeth wedi ei lansio a'i gyflwyno.

Aildrefnu – Bydd rhagor o waith yn cael ei wneud ar ôl yr ailstrwythuro cyllidol.